

וְהַלְכֶתֶם לְדַרְפְּכֶם. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בְּהוּ
בְּנֵי נִשְׂא.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נְלִין. בְּגִין דְּכָךְ הָוּ
עֲבָדֵי אוֹרְחִין דְּעֹאֲלִין תַּמָּן לֹא הָוּה
בַּר נֶשׁ דְּיִכְנֹשׁ לֹון לְבֵיתָא, וְעַל דָּא אָמְרוּ לֹא
כִי בְּרַחוּב נְלִין. מַה כְּתִיב וַיִּפְצַר בָּם מֵאֵד
וְגו'. תָּא חֲזִי כַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד דִּינָא
בְּעֵלְמָא, שְׁלִיחָא חָדָא עֲבִיד לִיה, וְהַשְׁתָּא
חֲמִינָן תְּרֵי שְׁלוּחֵי, אַמְאֵי וְכִי לֹא סָגִי בְּחַד.
אֲלֹא חַד הָוּה, וּמַה דְּאָמַר תְּרֵי (הַכִּי הוּא וְדָאֵי בְּגִין דְּחַד)
חַד הָוּה לְאַפְקָא לִיה לְלוּט וְלִשְׁזַבָּא לִיה, וְחַד
לְמַהֲפֹךְ לְקַרְתָּא וְלַחֲבָלָא אַרְעָא, וּבְגִין כֶּף
אֲשְׁתָּאָר חַד: (ד' קו ע"א):

מדרש הנעלם

רַבִּי פְתַח בְּהַאי קָרָא (שׁוֹפְטִים ג) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ
יְי לְנַסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי חֲזִי הוּיַת
בְּהַהוּא עֵלְמָא (וְלִית עֵלְמָא) קָאִים (ר"א וְלִית מַעֲלָה) אֲלֹא
בְּאֲנוּן (ד' קו ע"ב) דְּשְׁלִיטִין עַל רַעוּתָא דְּלַבְהוּן שְׁנַאָמַר
(תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְגו'. אָמַר רַב יְהוּדָה לְמַה
זָכָה יוֹסֵף לְאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה וְהַמְּלָכוּת, בְּשִׁבִיל שְׁפַכְשׁ
יִצְרוֹ. דְּתַנִּינָן כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ מְלָכוּתָא דְּשְׁמִיא אֲחִיל
עֲלִיה.

דְּאָמַר רַב אַחָא לֹא בְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיִּצְרַר הָרַע
אֲלֹא לְנַסּוֹת בּוּ בְּנֵי אָדָם. וּמִי בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְנַסּוֹתָא בְּכַנְי נִשְׂא. אִין. דְּאָמַר רַב אַחָא מִנָּא לָן
מְדַכְתִּיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נְבִיא וְגו' וּבָא הָאוֹת
וְהַמּוֹפֵת וְגו' כִּי מִנְסֶה יְי אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלְמַה כְּעֵי נַסּוֹתָא
דְּהָא כָּל עוֹבְדֵי דְּבַר נֶשׁ אֲתַגְּלִי קַמִּיה, אֲלֹא שְׁלֹא לְתַת
פְּתַחוּן פְּה לְבַנְי אָדָם. רָאָה מַה כְּתִיב וְלוּט יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר
סְדוּם, דְּהוּה יְתִיב לְנַסּוֹתָא לְבְּרִיָּתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְאִי דְּכְתִיב (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים פְּיָם
וְלוּט יִשֵּׁב בְּשַׁעַר סְדוּם, שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב לְנַסּוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים פְּיָם נִגְרָשׁ וְגו'? אַפְלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שֶׁל רִשְׁעָא הוּא

לְדַרְפְּכֶם, כְּדִי שְׁלֹא יִדְעוּ בְּהֶם
בְּנֵי הָאָדָם.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחוּב נְלִין.
מִשּׁוּם שְׁכָךְ הָיוּ עוֹשִׂים: אוֹרְחִים
שְׁנַכְנְסִים לְשָׁם, לֹא הָיָה בֵּן אָדָם
שְׁיַכְנִיסֵם לְבֵיתָא. וְעַל זֶה אָמְרוּ,
לֹא כִי בְּרַחוּב נְלִין. מַה כְּתוּב?
וַיִּפְצַר בָּם מֵאֵד וְגו'. בֹּא רָאָה,
כְּשֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין
בְּעוֹלָם, שְׁלִיחַ אֶחָד עוֹשֶׂה אוֹתוֹ,
וְכַעַת רְאִינוּ שְׁנֵי שְׁלִיחִים, לְמַה?
וְכִי לֹא מִסְפִּיק בְּאֶחָד? אֲלֹא אֶחָד
הָיָה, וּמַה שְׁאָמַר שְׁנַיִם (כָּךְ זֶה וְדָא,
מִשּׁוּם שְׁאָמַר) - אֶחָד הָיָה לְהוֹצִיא אֶת
לוּט וְלַהֲצִילוֹ, וְאֶחָד לְהַפֵּךְ אֶת
הָעִיר וְלַהֲשַׁחֵת אֶת הָאָרֶץ, וְלִכְךָ
נִשְׂאָר אֶחָד.

מדרש הנעלם

רַבִּי פְתַח בְּפִסּוּק זֶה, (שׁוֹפְטִים ג)
וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ ה' לְנַסּוֹת
בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי, רְאִיתִי
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, (וְאִין הַעוֹלָם) עוֹמֵד (וְאִין
מַעֲלָה) אֲלֹא בְּאוֹתָם שְׁשׁוּלָטִים עַל
רְצוֹן לְבָם, שְׁנַאָמַר (תהלים פא)
עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְגו'. אָמַר רַב
יְהוּדָה, לְמַה זָכָה יוֹסֵף לְאוֹתָהּ
הַמַּעֲלָה וְהַמְּלָכוּת? בְּשִׁבִיל
שְׁפַכְשׁ יִצְרוֹ. שְׁשִׁנְיָנוּ, כָּל הַכּוֹבֵשׁ
אֶת יִצְרוֹ, מַחִיל עָלָיו אֶת מְלָכוּת
הַשָּׁמַיִם.

שְׁאָמַר רַב אַחָא, לֹא בְּרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַיִּצְרַר הָרַע אֲלֹא
לְנַסּוֹת בּוּ בְּנֵי אָדָם. וְהָאֵם רוֹצֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַסּוֹת בְּנֵי
אָדָם? כֵּן. שְׁאָמַר רַב אַחָא, מִנְיָן
לְנוּ? מִשְׁכָּתוּב (דברים יג) כִּי יָקוּם
בְּקִרְבְּךָ נְבִיא וְגו' וּבָא הָאוֹת
וְהַמּוֹפֵת וְגו', כִּי מִנְסֶה ה'
אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. וְלְמַה צְרִיךְ נְסִיוֹן,
שְׁהִרִי כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי אָדָם גְּלוּיִים
לְפָנָיו? אֲלֹא שְׁלֹא לְתַן פְּתַחוּן
פְּה לְבַנְי אָדָם. רָאָה מַה כְּתוּב?
וְלוּט יִשֵּׁב בְּשַׁעַר סְדוּם, שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב לְנַסּוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים פְּיָם נִגְרָשׁ וְגו'? אַפְלוּ בְּשַׁעַת דִּינּוּ שֶׁל רִשְׁעָא הוּא